

DierenPerspectief

bewustzijn in wezenlijke afhankelijkheid tussen mens en dier

Actueel

In deze uitgave

✓ Actueel

Hoe omgaan met ganzen-overlast?

✓ Verdieping

Neonicotinoïden en hun desastreus invloed op vogels

✓ Dierenrechten

Dierenrecht 9: het recht op bescherming

Afschieten en vergassen van ganzen is dweilen met de kraan open

“Ganzen zijn ‘wakkere dieren’, ze hebben een alerte blik, zijn toegeeflijk naar elkaar toe en hebben tegelijkertijd de ervaring van ‘inschikken en ruimte nemen’. Dat maakt dat deze dieren doeltreffend beïnvloed kunnen worden om zich te verplaatsen naar moerassige gebieden waar geen landbouwgronden zijn, zonder aantasting van hun levenslust.”

Marieke de Vrij

Hoe omgaan met ganzenoverlast?

Vanwege de landbouwschade die Ganzen veroorzaken, mogen zij vanaf 1 juni 2015 in heel Nederland gedood worden door middel van vergassing. Maar ook Staatsbosbeheer en Natuur-monumenten staan het toe in hun natuurgebieden omdat ze daar kwetsbare vegetaties verstoren. De provincies zijn verantwoordelijk voor het ganzenbeleid en kunnen een eigen koers varen. Naar schatting zullen een half miljoen ganzen worden afgemaakt.

De vergunning voor het gebruik van koolstofdioxide (CO₂) om ganzen te doden, is toegekend aan Duke Faunabeheer, het bedrijf dat de afgelopen jaren al ganzen ving en vergaste in de omgeving van Schiphol. De organisatie Sovon vogelonderzoek Nederland twijfelt openlijk of door het massaal vergassen van ganzen uiteindelijk de populatie verkleint.

Het vergassen heeft ook veel maatschappelijke reacties opgeroepen. Politiek filosoof Eva Meijer stelt ganzen vergassen gelijk aan massamoord. In haar ogen is het doden van vogels niet legitiem. “Op feitelijk en moreel niveau is dit beleid verkeerd”. Als een bepaald gebied aantrekkelijk is, zullen er nieuwe vogels blijven komen.

Haar onderzoek bevestigt eerdere inspiraties van Marieke de Vrij:

- Maak gebieden minder aantrekkelijk, dus geen versnipperde waterrijke natuurgebieden te midden van landbouwgronden. Creëer een soort onaantrekkelijke ‘bufferzone’ tussen landbouwgebieden en gedooggebieden;
- Markeer tolerantiegebieden. Ganzen hebben het vermogen om gedooggebieden te herkennen en zich daar naar te schikken;
- Het structureel verjagen van dieren. Op Schiphol zijn al successen geboekt met robotvogels en lasers. Zorg wel dat er geen patroon in komt, want ganzen hebben dat snel door.

Lees verder:

[‘Ganzen vergassen is massamoord’](#)

[‘Ganzenoverlast structureel aanpakken’](#)

Neonicotinoïden en hun desastreus invloed op vogels

Recent is er in de media veel aandacht geweest voor de invloed van neonicotinoïden –in de volksmond ‘bijengif’- op insecten en andere dieren. Onderzoek heeft bevestigd dat niet alleen bijen het loodje leggen, maar ook andere in de natuur levende insecten, vogels en het bodemleven. Tijdens een studiedag met Marieke de Vrij in september 2014 was al duidelijk geworden dat de impact van deze categorie bestrijdingsmiddelen op de voedselketen nog vele malen groter is dan nu is aangetoond.

Neonicotinoïden

Neonicotinoïden worden op grote schaal verwerkt in de coatings van zaaizaad, een chemische omhulling van het zaaizaad om het preventief te beschermen tegen vraat van bodeminsecten. Wanneer vogels dit zaad oppikken krijgen ze het middel direct in hun krop en spijsverteringsorganen. Daar blijft het niet toe beperkt.

Neonicotinoïden zijn systemische middelen die ook door de plant zelf worden opgenomen. Via de sapstroom verspreidt het gif zich tot in de bladeren en bloemen. De plant maakt zichzelf als het ware van binnenuit giftig voor insecten die van de plant eten. Deze giftige stoffen zijn al meetbaar aangetroffen in de pollen en nectar van bloemen, met alle gevolgen van dien voor bijen, hommels en andere bestuivende insecten. Hierover hebben we al eerder gepubliceerd. Vogels eten naast besmette zaden dus ook met gif doordrenkte plantenvezels en insecten die het gif in zich hebben.

Schadelijke werking

In algemene zin kan je zeggen, dat als een dier voedsel nuttigt met residuen van neonicotinoïden, hun spijsverteringskanaal dan buitengewoon veel last krijgt van de bijeffecten van deze middelen. Slijmvliezen raken sneller overprikkeld, evenals het oogslimvlies. De controle over motorische gedragingen en gerichte bewegingen nemen af. Het is alsof de zenuwbanen, die vanuit de hersenen hun prikkels doorgeven, door dit middel verzwakken. Er ontstaat verstrooidheid en er kan desoriëntatie plaatsvinden. De contactlegging tussen dieren onderling is minder secuur en nauwkeurig en leidt tot minder gerichte aandacht. Dit verval van groeps-verbondenheid gebeurt niet al in één generatie, maar ontstaat gaandeweg in meerder opeenvolgende generaties.

Effecten op vogels

- Verminderde spijsvertering
- Degeneratie van de voortplanting
- Veranderend nestgedrag
- Afnemend coördinatievermogen
- Minder groepsverbondenheid

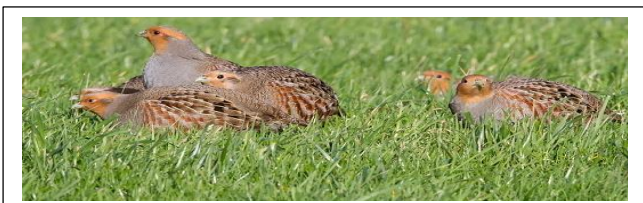
Veranderend nestgedrag

De nesteldrang bij vogels, dat een heel nauwkeurig vooropgezet proces is, is veranderd. Het nestgedrag lijdt aan ‘vervaging’ Er wordt nog wel een nestje gebouwd, maar de weg er naar toe, de rituelen die daarmee verbonden zijn, en de nauwgezetheid en de secuurheid, neemt af. Eveneens de verbondenheid waarmee het groepsgewijs ingezet wordt. Het is alsof bij de vogelsoorten ieder zijn eigen gang gaat, ieder voor zich. De nesten lijken nog altijd redelijk aangelegd, maar een vogelkenner met een lange staat van dienst ziet dat het onnauwkeuriger plaatsvindt dan in het verleden. De sfeer van gezamenlijkheid wat de opmaat is van ‘nu gaan we starten’ wordt veel beperkter als een gezamenlijkheid ervaren.

De saamhorigheid wordt minder en ze zijn nu zelfs in staat om de strootjes uit elkaars nest te vissen en voor eigen gebruik aan te wenden. Dat is voor vogels heel uitzonderlijk.

Er is een soort vermoeidheid, een soort luiheid aan het ontstaan. Vogels ervaren het als te veel werk en te ingewikkeld. Ze willen wel paren, maar nemen niet meer de moeite om op accurate wijze een nest te bouwen en ze gaan anders naar elkaar kijken in hun verzamelwoede naar nestmateriaal. Het komt voort uit distantiegevoel, zelfs naar soortgenoten. Dat is niet passend bij deze diersoort om het op zo'n manier te doen. Ook zijn ze niet meer in staat om geschikte nestplaatsen te kiezen.

Zie bijlage voor het volledige verslag van de themadag

Colofon

Nieuwsbrief DierenPerspectief vraagt aandacht voor wezensaspecten van dieren en dierenwelzijn.

Inhoudelijke bronnen zijn inspiraties van Marieke de Vrij, spiritueel trendwatcher en maatschappelijk raadsvrouw van Stichting De Vrije Mare.

Eindredacteur is Wim van Oort, ambassadeur dierenwelzijn van Stichting De Vrije Mare.

Aan deze editie werkten ook mee: Regine Scholte, Marja Kolles en Elsy Kloeg.

Vragen en reacties:
contact@dierenperspectief.nl

Nieuwsbrief ontvangen:
contact@dierenperspectief.nl

Met deze nieuwsbrief informeren wij u over dierenwelzijn vanuit het perspectief van dieren zelf. Wij wensen hiermee bewustzijn te creëren rond de wederzijdse afhankelijkheid tussen mens en dier en inzicht te geven in het werkelijke wezen van dieren.

Het thema dierenwelzijn raakt ons allen, bewust en onbewust. De informatie die met deze nieuwsbrief wordt vrijgegeven is input voor een maatschappelijke dialoog over wat dieren voor ons betekenen én hoe met dieren om te gaan. Inspiraties van Marieke de Vrij zijn de bron. We besteden aandacht aan de mens-dier-relatie in de breedst mogelijke zin, van gezelschapsdieren tot productiedieren en van intensieve veehouderij tot natuurbeheer.

De artikelen geven informatie om binnen uw eigen mogelijkheden zelf verantwoordelijkheid te nemen. Als consument met betrekking tot het gebruik van dierlijke producten, als veehouder voor de wijze van huisvesting en omgang met dieren, als beleidsmaker en politicus voor dierwaardige regelgeving, als leerkracht voor dierwezenlijke educatie, als wetenschapper voor onderzoeksvragen en houder van gezelschapsdieren voor een dierwaardige handelwijze.

Achtergrondinformatie over de onderwerpen vindt u op de gelijknamige website: www.dierenperspectief.nl

Dierenrechten

De rechten van dieren zijn essentieel voor het herstel van de intrinsieke waarde van het dier en het tot zijn recht laten komen van wezenskenmerken

Dierenrecht 9: het recht op beschutting

Inleiding

In hun oorspronkelijke staat, als dieren nog in de open natuur leven, zoeken ze bij extreme weeromstandigheden zelf beschutting tegen felle zon, een stevige regenbui, harde wind of vrieskou. Voor koeien, paarden, geiten en schapen bieden bomen en hagen in en naast het weiland vaak uitkomst. Als natuurlijke beschutting ontbreekt, dienen alternatieven geboden te worden voor dieren wier constitutie het vereist.

Schuilgelegenheid

Als gevolg van de moderne bedrijfsvoering en mechanisering zijn veel bomen en hagen verdwenen, met als gevolg ook de schuilgelegenheid voor landbouwhuisdieren. Het bieden van alternatieve schuilgelegenheid is dan een aandachtspunt. Het betreft tijdelijke of permanente huisvesting tegen sneeuw en vorst en een afdak of overkapping tegen zware regenval en windschermen bij krachtige of ijzige wind. Door de toegenomen stralingsintensiteit van de zon hebben dieren ook in de zomerperiode behoefte aan schaduw. Te denken valt aan tijdelijke verplaatsbare (mobiele) overkappingen.

Dieren permanent binnen houden

Steeds meer productiedieren worden permanent binnen gehouden, ook koeien. Dit is geen goed alternatief, omdat het haaks staat op andere dierenrechten, zoals het recht op een passende ondergrond, speelgenot, natuurlijk dag- en nachtritme en het recht op het zelf op een natuurlijke wijze innemen van voedsel. Als de weersomstandigheden het toelaten hebben alle diersoorten baat bij het overdag enige tijd of langdurig buiten vertoeven. Het verhoogt hun weerbaarheid en versterkt hun constitutie als ze ook in winterse omstandigheden regelmatig gelucht worden. Dieren weten zelf heel goed wat ze nodig hebben en wat verdraagzaam is, dus geef ze zelf de keuze.

Dierenperspectief automatisch digitaal ontvangen?

U kunt zich gratis abonneren.

Voel u vrij om ook anderen op deze nieuwsbrief te attenderen.